

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Austeritas. Capvt XXXI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

mundam autem vafa facere argentea, nunquid eſt luxus, nunquid inſania, vel ſi quid inſania peius eſt. Scio derideri ab iſtis delicatis hanc orationem meam, ſed dum proſim nihil curo.

Magnam re vera amentiam, magnum furorem procreant diuitiæ, vellet (opinor) ſi fas eſſet, terram eſſe auream, & parietes aureos fortasſe, & cælum, & aërem ex auro. Quis furor, quæ amentia, quæ febris?

Luxus mulierum carpitur.

Alius perit frigore, qui factus eſt ad Dei imaginem, & tu matulas argenteas fabricaris. O factum, & arrogantiam! quid amplius feciſſet inſanus, ſcilicet tanti facis excrementa, vtea argento excipias? Scio vos audientes obtorpeſcere, ſed obtorpeſcere debent, quæ hæc faciunt, & viri, qui morbis huiusmodi deteruiunt. Eſt enim hoc intemperantia, & crudelitas, & inhumanitas, & feritas, & petulantia.

Quæ Scylla, quæ Chimæra, quis Draco, vel potius, quis Dæmon hoc fecit? Quid prodeſt Chriſtus? quid prodeſt fides, cum toleratur aliquis ex gentibus, imo verò nõ ex gentibus, ſed ex Dæmonibus: ſi caput non eſt orandum auro, & margaritis: qui argento vitur ad tam immundum miniſterium, quam aſſequetur veniam? Non ſufficiunt reliqua, quamuis nec illa ſunt toleranda: Cathedræ, & ſcabella ex argento omnia. At qui hæc quæque ſunt amentie: ſed ubique eſt faſtus ſuperuacaneus, ubique inanis gloria.

Ego vereor, ne ab hac inſania longiùs progrediens ſexus muliebris monſtrorum formam ſuſcipiat. Veriſimile eſt eas cupere, pilos quoque habere aureos. Aut fateamini vos eò, quod dictum eſt, nihil eſſe affectos, & excitatos, & incidiffe in concupiſcentiam, & niſi pudor retinuiſſet, non recuſauiſſetis.

Nam ſi auderis ea, quæ ſunt his abſurdiora, multo magis exiſtimo eas pilos aureos eſſe deſideraturas, & labra, & ſupercilia, & auro liquefacto totas illimi, ſi autem non creditis, & exiſtimatis me ridentem dicere, ego narrabo, quod audiui, imò verò nunc quoque eſt: Rex Perſarum barbam habet auream ex lamellis aureis inſtar pilorum diductis, ſed iacet tanquã monſtrum. Magna tibi laus Chriſte, qui nos, & ſanos feciſti, & iſtis monſtris liberaſti.

Perſarum Regis barba aurea.

Animaduertere hic epicheſematũ denſitatem, pugnacis animi calorem, & quaſi incuſſam vim grandinis; aſpergit tamen etiam iro-

nijs orationẽ, quæ ſunt huic argumento peccomode, inde, nec minus acer eſt, & plus habet *γοφρόν*.

At homilia de Dauide, & Saule grauiter inuicitur in eos, qui frequentant ſpectacula.

Non metuis, non expaueſcis, dum oculis, quibus illic lectum eſt, qui eſt in orchestra ſpectas, ubi deteſtandæ adulterij fabula agitur, iſdem hanc ſacram menſam intueris ubi tremenda peraguntur myſteria? Dum iſdem auribus audis, & ſcortum obſcœne loquens, & Prophetam, Apoſtolumque ad arcana ſacerarum litterarum introducentem? Dum eodem corde, & lethalia ſumis venena, & hanc hoſtiam ſanctam, ac tremendam?

Auſteritas.

CAPVT XXXI.

Habet quoque ſæpè multum in carpendis vitijs auſteritatis, ubi nulla lenimenta adhibet, ſed ſtatim vit, & ſecat, vt violentum morbum violento remedio opprimat. Tale eſt illud ex homilia 7. ad Colofſenſes.

Ecce ſuadeo, & iubeo, vt & faciei ornamentum, & eiufmodi vafa conteras, & des pauperibus, & nunquam in poſterum inſanias. Qui vult reſiliat, qui vult accuſet, & reprehendat: nullum parior. Quando ſum iudicandus ſtã ad tribunal Chriſti, procul vos ſtatis, & quæ a vobis exiſtit gratia, me reddente factorum rationem.

Procul hæc verba. Caue ne diſcedat, & in hæreſin deficiat, eſt imbecillus, te dimitte & te ei aliquantiſper accomoda. Quo vſque? ſemel, & bis, & ter, non perpetuò. Ecce ruruſ nuncio, & cum beato Paulo teſtor, & obtęſtor, quod ſi ruruſ venero non parcã.

Quæ eſt hæc mollicies, quæ delicia, quæ contumelia. Contumelia enim eſt non delicia. Quæ amentia, quæ inſania? Tot pauperes circumſiſtunt Eccleſiam: & tam multos filios habet Eccleſia, & tam diuites, nulli pauperi poteſt opem ferre. Sed alius quidem eſurit, alius verò eſt ebrius: alius quidem in argento egerit: alius autem ne panem quidem habet, quo veſcatur. Quænam hæc tanta inſania: quænam hæc tanta feritas? Contra Heluoc

luones vero agit, non mihi quidem brachio horum: ad popul. Antioch. nunquid maclā- di sumus, quoniā nos ipsos saginamus? Quid lautam verumibus mentem opponis? quid maiorem alis sanient? quid scēdus sudorum fō- tes reponis? quid ad omnia temeripsum reddis inutilem? Vis occultum acrem ferri? fac corpus robustum. Nescis in lyra fidibus crassam, & immundam ad suauitatem cantus ineptam esse, contra rasam, intensam esse vocalem, & canoram. Quid animam obruis? quid parietē crassissimis fōrdibus oblinis? quid fumos, nebulam, & caliginem exhalas?

Et homilia περι τῆ μη πρὸς χάριν δημογο- γῶν austerē dixit eos, qui indignē commu- nicant iisdem teneri pœnis astrictos, quibus Christi carnifices.

Οἷτε ἀνελόντες τὸ σῶμα δεσποτικόν, οἷτε ἀκαδέστῳ δεχόμενοι τὴν διανοία, ὁμοίως ἐμ- παροῦνσι τῷ ἐνδύματι τῷ βασιλικῷ. &c.

Qui Dominicum corpus necarunt, tum qui immunda recipiunt anima, partem iniuriam regio inferunt vestimento. Discederunt qui- dem illud in cruce Iudaei: coinquinat autem is, qui immunda suscipit anima: itaque licet diuersa peccata sint, tamen aequalis est iniu- ria.

Suauitas Chrysostomi.

CAPVT XXXII.

Iam verò cum hominum cupiditatem li- beriùs volitantem fregisset orationis lae- ritis, atque viribus, vidissetque animas velu- ti quodam sidere percussos, de industria mi- tigabat austeritatem, & abiectā fundā sume- bat fistulam. Hoc ipse testatur in homilia, quā περι τῆ μη πρὸς χάριν δημογογῶν de non concionando ad gratiam scripsit, vbi cum in superiori concione dixisset, eos, qui indignē communicassent, eisdem pœnas daturos, ac Christi carnifices: Quo sermone cum multis acrius perstrictos, ac obstupefactos cerneret, postmodum ita exorditur.

Ἰκανῶς ὑμῶν αἵμα καθ' ἑαυτὴν πρὸ- ὄν, & βαδύτερα μὲν ἄκαρδῶ τὴν πληγὴν. &c.

Satis opinor vos nuper increpauimus, ac

profundiorē plagam infiximus: Itaque necesse est hodie medeamur, ac mitiora quæ- dam medicamenta apponamus. Hic enim op- timus est medicinae modus, vt non modo se- centur vlcera, verumetiam obligentur.

Quamobrem cum ablegato hoc & in iure genere dicendi, consulto lenit orationem, vt in floridis fieri solet argumentis, mirificas tunc habet rerum, & verborum suauita- tes.

Præcipuè vero adhibet figuras sententiæ valde splendidas, & delectabiles, qualis est illa antithesis de Lazaro, & diuite Heliuo- ne. *Lazari, & diuitia cō- paratio.*

Nam & Lazarus pauper erat, & admo- dum quidem pauper; paupertati accedebat aduersa valetudo omni paupertate acerbi- or, quæ paupertatem quoque reddebat graui- rem: aduersæ valetudini solitudo, & penuria

eorum, qui astarent, atque ministrarent, quæ cum paupertatem, tum aduersam valetudi- nem faciebat acerbiorem. Horum namque singula per se quoque molesta sunt, cum ve- rò neque qui ministrarent adfunt, maior fit ca- lamitas, seuior flamma, dolor acerbius, tem- pestas atrocior, fluctus vehementiores, ca- minus ardentior. Quod si quis accurate cir- cumspiciat, aliud etiam his quantum accede- bat, nempe diuitis in ydunia habitantis licen- tia, & luxus. Sin aliud etiam quantum vis inuenire, flammæ illius fomitem, id quod in eo perspicuè videbis. Non enim dumtaxat ge- nio indulgebant diues ille, verumetiam crsi iterum, tertium, imò verò sæpius in die eum videbat (iuxta vestibulum namque iacebat, spectaculum dirum miserabilis tragediæ, qui aspectu solo, vel ferreum pectus poterat emollire) tamen neq; hoc inhumanum illum ad eam paupertatem leuandam permouit: sed ille lautissimam apponebat mensam, crateras habebat diffuso mero coronatas, nitidos co- quorum exercitus, parasitos, & adulatores prima luce, & choros canentium, vina intun- dentium, risus mouentium: omne genus popinarum excogitabat. Obruebatur vino, & crapula, in luxu vestium, mensæ, alia- rumque plurimarum rerum solidos dies age- bat: Istrum verò, quem graui fame, mor- bo acerbissimo, obsidione tot vlcera, soli- tudine, & malis iade consequentibus in dies singulos premi videbat, ne inanimum quidem aliquando admisit. Parasiti, & adulatores ni- mijs epulis penè distruebatur; at iste pauper,

In tract. quod nemo laediturn. & seipso.

In tract.

quod nemo laediturn. & seipso.

Diuitia mali luxu.

H h h h

& ad cō